Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

15.11.2018

SM1834511
00.00.01.00.00
SMDno-2017-700

Erityisasiantuntija Elina Rantakokko

Puolustusvaliokunta
puv@eduskunta.fi

Puolustusvaliokunta 22.11.2018 klo 10.45

HE 179/2018 vp eduskunnalle ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain ja asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotettavat muutokset liittyvät asedirektiivin muutosten täytäntöönpanoon. Ehdotettujen lainmuutosten tavoitteena on panna asedirektiivin muutokset täytäntöön niin, ettei hankaloiteta suomalaista reserviläistoimintaa, ampumaharrastusta tai -urheilua.

Reserviläispoikkeus

Asedirektiivissä kiellettyjen aseiden A-luokkaan siirrettiin reserviläistoiminnan kannalta merkitykselliset niin sanotut puoliautomaattiaseet eli reserviläiskiväärit vain, jos niissä on kapasiteetiltaan iso latauslaite, johon mahtuu enemmän kuin 10 patruunaa. Asedirektiivin mukaan jäsenvaltiot voivat myöntää kiellettyihin ampuma-aseisiin poikkeuslupia esimerkiksi kansalliseen puolustukseen liittyvässä tarkoituksessa ja tätä mahdollisuutta hyödynnetään hallituksen esityksessä.

Lakia vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta ehdotetaan muutettavaksi niin, että laissa määriteltäisiin Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen julkiseksi hallintotehtäväksi sotilaallisia valmiuksia palvelevan koulutuksen antaminen ja yhdistykselle säädettäisiin mahdollisuus saada aselupia reserviläiskivääreihin isolla latauslaitteella sotilaallisia valmiuksia palvelevan ampumakoulutuksen antamista varten.

Esityksen mukaan Puolustusvoimille tulisi uusi rooli lausunnonantajana. Luvan puoliautomaattiaseeseen asedirektiivissä kielletyllä isolla latauslaitteella voisi saada henkilö, jolle Puolustusvoimat olisi Poliisihallituksen pyynnöstä antanut puoltavan lausunnon. Puolustusvoimat voisi lausunnossaan puoltaa sijoituskelpoista hakijaa, jolla se katsoisi olevan tarve haetulla ampuma-aseella harjoitteluun reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Poliisihallitus arvioisi, että muut aseluvan myöntämisen edellytykset, kuten sopiva käytös ja terveydentila täyttyisivät hakijan kohdalla. Hakijalla tulisi lisäksi olla todistus hyväksytysti suoritetusta, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetussa laissa tarkoitetusta ampumakokeesta sekä aktiivisesta osallistumisesta

Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena järjestettävään ampumakoulutukseen ennen hakemusta vähintään vuoden ajan, tähän aikaan laskettaisiin osa asepalveluksesta. Aktiivista harjoittelua koskevan todistuksen voisi osin korvata muulla luotettavalla selvityksellä reserviläisen ampumaharjoittelusta. Tällaista harjoittelua olisi esimerkiksi reserviläisjärjestössä tapahtuva harjoittelu, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen kertausharjoitukset, vapaaehtoiset harjoitukset ja kriisinhallintapalvelus silloin, kun niissä on harjoiteltu sillä ampuma-asetyypillä, johon henkilö hakee lupaa.

Ampuma-aseasetuksessa säädettäisiin tarkemmin aktiivisesta harjoittelusta, jota osoittaisi vähintään viisi harjoituskertaa vuodessa, tämä määrä olisi sama, jota vaaditaan tällä hetkellä käsiaseiden osalta aktiiviselta harrastukselta.

Poikkeusluvat ampumaurheiluun

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että yksittäisille henkilöille ja yhteisöille säädettäisiin mahdollisuus saada lupa tiettyihin asedirektiivissä kiellettyihin aseisiin esimerkiksi ampumaurheilua tai keräilyä varten. Ampuma-urheiluperusteella myönnettävää lupaa varten vaadittaisiin asedirektiivin vaatimusten mukaisesti todistus kuulumisesta yhdistykseen sekä todistus ampumaurheilusta tai harrastuksesta, jonka on oltava jatkunut aktiivisesti vähintään vuoden ajan ennen aselupahakemusta.

Esityksen mukaan yhteisöt ja säätiöt, kuten reserviläisjärjestöt, voisivat saada lupia ampumaurheilukoulutukseen direktiivissä kiellettyihin, isolla latauslaitteella varustettuihin puoliautomaattiaseisiin. Tällaista ampumaurheilukoulutusta olisi esimerkiksi sovelletun reserviläisammunnan (SRA) kouluttaminen.

Siirtymäsäännös

Esityksessä hyödynnetään mahdollisuus pitää voimassa kiellettyihin aseisiin ennen direktiivin voimaantuloa myönnetyt aseluvat siirtymäsäännöksen nojalla. Asedirektiivissä siirtymäsäännös kiellettyyn luokkaan siirrettyihin aseisiin on sidottu direktiivin voimaantulopäivämäärään. Direktiivin voimaantulon jälkeen hankittuihin kiellettyihin aseisiin tulisi hakea lupaa puolen vuoden kuluessa ja lupahakemus käsiteltäisiin maksutta.

Latauslaitteet

Esityksen mukaan isot latauslaitteet olisivat jatkossa luvanvaraisia, mutta luvanvaraisuus ei koskisi sarjatuliasemalliin, jonka valmistus on alkanut ennen vuotta 1946 valmistettuja latauslaitteita tai latauslaitteita, joiden toiminta on pysyvästi estetty. Asedirektiivin mukaan luvattomasti isoa latauslaitetta hallussaan pitävältä tulee peruuttaa direktiivissä B-luokkaan kuuluvat aseluvat riippumatta siitä, sopiiko latauslaite henkilöllä olevaan aseeseen. Direktiivin mukaan isoja latauslaitteita saavat hankkia enää direktiivin mukaisten poikkeuslupien haltijat, eli latauslaitteiden luovutuksia tulee voida säännellä. Edellä mainituista syistä johtuen esitystä valmisteltaessa on nähty parhaimmaksi vaihtoehdoksi säätää isot latauslaitteet luvanvaraisiksi.

Sisäministeriön asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset siitä, kuinka toimiva latauslaite voidaan tehdä pysyvästi toimintakelvottomaksi.

Liitteet: hallituksen esitykseen liittyvät asetusluonnokset